

Asia: VN/34466/2023

Lausuntopyyntö itäisen Suomen tuulivoimarakentaisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Neova-konsernin tuulivoimaliiketoiminnasta vastaava tytäryhtiö Vapo Terra Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto itäisen Suomen tuulivoimarakentamisen loppuraporttiin ja kompensatioalueiden määrittelyyn liittyen.

Vapo Terran maaomistus Pohjois- ja Etelä-Karjalan, Pohjois- ja Etelä-Savon sekä Kainuun maakuntien alueella on yhteensä yli 13 000 hehtaaria pääasiassa käytössä olevaa ja käytöstä poistunutta turvetuotantoaluetta. Turvetuotantoalueet ovat yleisesti tunnistettu erittäin hyvin soveltuviksi alueiksi tuuli- ja aurinkovoimarakentamiselle.

1. Itäinen Suomi osana energiamurrosta ja sen tuomia mahdollisuuksia

Vapo Terra pitää tärkeänä, että itäisen Suomen elinvoimaisuutta ylläpidetään ja vahvistetaan, sillä itäisen Suomen asutettuna pitäminen on koko maan yhteinen etu. Nykytilanteessa itäinen Suomi on jäänyt paitsi tuulivoimahankkeista ja niiden tuomista taloudellisista hyödyistä. Sähkönsiirron kantaverkon puute ja puolustusvoimien aluevalvonnan tuulivoimarakentamiselle asettamat rajoitteet voivat rajoittaa myös tulevaisuuden energiantensiivisten teollisuuden investointien sijoittumista itäiseen Suomeen. Kyse ei siis ole vain tuulivoimarakentamisesta ja sen hyödyistä, vaan Suomen eri alueiden välisen eriarvoisuuden vähentämistä ja koko Suomen elinvoimaisuuden ylläpitämisestä.

2. Tuulivoimarakentamisen ja aluevalvonnan yhteensovittaminen

Itäisen Suomen tuulivoimarakentamista haastaa se, että tuulivoimahankkeen toteutuminen edellyttää mahdollisuutta liittää hanke sähkönsiirtoverkkoon, mutta Itä-Suomen kantaverkon vahvistamisen suunnittelun eteenpäin vieminen on ongelmallista tilanteessa, jossa sähkön kulutuksen ja tuotannon painopisteiden ja keskittymien syntymiseen liittyy vielä suuria epävarmuuksia. Tuulivoimayhtiön näkökulmasta on siis ongelmallista, ettei tuulivoimarakentamisen ja aluevalvonnan yhteensovittamisen alueellisista mahdollisuuksista, kuten kompensatioalueista, ole riittävää varmuutta ja kannatamme siksi ensimmäisen kompensatioalueen ripeää edistämistä.

Kannatamme työ- ja elinkeinoministeriön ja puolustusministeriön yhteisen työryhmän tavoitetta edistää aluevalvonnan ja tuulivoimarakentamisen yhteensovittamista ja keinojen kartoittamista. Haluamme kuitenkin huomauttaa, ettei tuulivoimayhtiöt voi kattaa esimerkiksi kompensatiomallin kautta syntyviä kustannuksia kokonaisuudessaan ja tuulivoimarakentamisen tulee luonnollisesti olla hankeyhtiölle kannattavaa liiketoimintaa myös itäisessä Suomessa. Valtion on sitouduttava kompensatiomallin tuomiin kustannuksiin riittävällä tasolla ja itäisen Suomen tuulivoimarakentamisen tulee olla yhteinen tahtotila ja tavoite. Kompensaation rahoitusmallin ja kompensatiolain valmistelussa on siis varmistuttava siitä, että kompensatiomalli edesauttaa ja mahdollistaa itäisen Suomen tuulivoimarakentamisen toteutumista, ei hankaloita sitä.

Haluamme myös huomauttaa, että tuulivoimahankkeen toteutuminen edellyttää aina alueen maanomistajien hankkeeseen mukaan lähtemistä sekä sitä, että kunta hyväksyy hankkeen ja mahdollistaa tuulivoimapuiston kaavoittamisen. Hankekehitykseen liittyy lisäksi merkittävä määrä riskejä esimerkiksi luonnon, maiseman, hyväksyttävyyden ja maankäytön osalta, joista monet selviävät vasta hankkeelle toteutettavan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn aikana. Näiden johdosta esimerkiksi etupainotteiset kompensatioalueen vakuusmaksut ja muut sitoutumiset tuulivoimarakentamiseen ovat yleisesti ottaen hankeyhtiölle erittäin ongelmallisia.

3. Kompensatioalueen määrittely

Vapo Terra kannattaa pääpiirteittäin Voimaa Tuulesta -koalition ja Pohjois-Karjalan maakuntaliiton esityksiä siitä, että ensimmäisenä kompensatioalueena tarkastellaan Pohjois-Karjalan länsi- ja pohjoisosista, Pohjois-Savon koillis- ja itäosista sekä Kainuun etelä- ja itäosista koostuvaa aluekokonaisuutta. Pyydämme huomioimaan alueen määrittelyssä jo maakuntakaavojen päivitystyössä ja tuulivoimaselvityksissä tunnistetut potentiaaliset tuulivoima-alueet, sekä huomioimaan myös näiden alueiden maaomistuksen, jolla on merkittävä vaikutus siihen, miten tuulivoimayhtiöt pystyvät aloittamaan hankekehitystä alueella. Kompensatioalueen muodostamisessa pidämme tärkeänä sitä, että erityisesti Pohjois-Karjalassa Pielisen länsipuolella sijaitsevat kunnat ovat osa tätä kokonaisuutta, sillä Pohjois-Karjalan maakuntakaavan päivitystyössäkin tunnistettujen potentiaalisten alueiden näkökulmasta alue on lupaava sekä tulevaisuuden tuulivoimakeskittymän toteutumisen, että myös mahdollisen sähkönsiirron kantaverkon vahvistuksen näkökulmasta.

Vainio Joni
Vapo Terra Oy